Československá anarchistická federace

Československá anarchistická federace (ČSAF) sdružuje místní skupiny a jednotlivce, kteří se hlásí k anarchistickým myšlenkám. Jsme svobodomyslný kolektiv sdružující pracující, nezaměstnané a studenty na anarchistických zásadách. Rozumíme tím federalismus, samosprávu a aktivitu zdola. Nemáme žádné vůdce, všechna rozhodnutí jsou přijímána všemi členy, případné funkce jsou volitelné a kdykoli odvolatelné zdola. ČSAF usiluje o vytvoření svobodné a samosprávné společnosti založené na územní a výrobní samosprávě, federalismu, rovnosti, solidaritě a sociální spravedlnosti. Společnosti, kterou budeme spravovat my samotní – obyčejní lidé – pracující, studenti a důchodci. ČSAF se věnuje propagaci anarchistických myšlenek a materiálů, různorodým akcím, aktivitám a kampaním, které považuje za důležité. Sdílíš podobné myšlenky a myslíš si, že organizovaním můžeme snadněji dosáhnout spousty věcí, snadněji a účinněji bránit svá práva a prosazovat své potřeby? Přidej se k ČSAF nebo s námi spolupracuj.

WWW.CSAF.CZ

Nemorálnost státu

Nakladatelství Československé anarchistické federace

Společnost není výsledkem smlouvy.

Stát je přechodná historická forma, pomíjející forma společnosti - stejně jako Církev, jejímž je mladším bratrem - avšak postrádá nutnost a neměnný charakter společnosti, která předchází všemu vývoji lidskosti a která jako plně se podílející na všemocné síle přirozených zákonů, činů a projevů, konstituuje samotný základ lidské existence. Člověk se rodí do společnosti přesně tak, jako mravenec do mraveniště nebo včela do úlu; člověk se rodí do společnosti od prvního okamžiku, kdy učiní svůj první krom směrem k lidskosti, od okamžiku, kdy se stává lidskou bytostí, čili bytostí mající ve větší či menší míře schopnost myšlení a řeči. Člověk si nevybírá společnost, naopak, je jejím výtvorem, a je stejně tak nevyhnutelně podřízen přírodním zákonům ovládajícím jeho základní vývoj jako všem ostatním přirozeným zákonům, kterých musí být poslušen.

Revolta proti společnosti nemyslitelná.

Společnost předchází a zároveň přežívá každého lidského jednotlivce, jsouc v tomto ohledu podobna samotné Přírodě. Je věčná stejně jako Příroda, či spíše zrozena na naší Zemi, bude trvat tak dlouho, jako ona. Radkální vzpoura proti společnosti by tudíž pro člověka byla právě tak nemožná jako revolta proti Přírodě, neboť lidská společnost neí ic jinéo, než nejposlednější velkolepý projev nebo stvoření Přírody na této Zemi. A jednotlivec, který by se chtěl vzbouřit proti společnosti, čili proti Přírodě obecně a své vlastní přirozenosti konkrétně - by se dostal za hranici reálné existence, pohroužil by se do nicoty, do absolutního prázdna, do neživotné abstrakce, do Boha.

Takže z toho plyne, že je zrovna tak nemožné se ptát, zda společnost je dobrá nebo zlá, jako ptát se, zda-li Příroda - univerzálno, materiálno, skutečno, absolutno, duše a nejvyšší bytost - jsou dobré nebo zlé. Je mnohem více, než toto: je nesmírným, přesvědčivým a původním faktem, protože má existenci předcházející všemu vědomí, všem myšlenkám, všemu intelektuálnímu a morálnímu souzení; je samotným základem, je světem, v němž nevyhnutelně a v o mnoho pozdější fázi se začalo rozvíjet to, co nazýváme dobrem a zlem.

Stát jako historicky nutné zlo.

U Státu tomu tak není. A neváhám říci, že Stát je zlo, ale historicky nutné zlo, tak nutné v minulosti jako bude nutné jeho úplné vymizení dříve či později, zrovna tak nuté jako primitivní byly v minulosti nutné zvířeckost a slepá odbočka teologie. Stát není společnost, je jenom jednou z jejích historických forem, povahou stejně tak brutální jako abstraktní. Historicky vyvstal ve všech zemích ze sňatku násilí, plundrování a rabování - slovem, z války a dobývání - s bohy, následně stvořenými jeden po druhém podle teologických představ každého národa. Od samého svéh počátku byl - a stále zůstává - božím potvrzením brutální síly a triumfující nespravedlnosti. Dokonce i v nejdemokratičtějších zemích, jako jsou Spojené státy americké Švýcarsko, je jednoduše posvěcením privilegií nějaké menšiny a skutečným zotročením drtivé většiny.

Stát formovaný společenskou smlouvu je moderní ateistický stát.

Nyní prozkoumáme povahu vztahů, do nichž má Stát, takto konstituovaný, za povinnost vstoupit s druhými podobnými Státy, a rovněž jeho vztahy k obyvatelstvu, které ovládá. Taková analýza se nám jeví být zajímavější a užitečnější vzhledem k tomu, že Stát, jak jej zde definujeme, je přesně moderní Stát do té míry, do jaké je odloučen od nboženské myšlenky: je to stát laický, světský čili ateistický Stát proklamovaný moderními mysliteli.

Podívejme se, z čeho tato morálka sestává. Moderní Stát, jak jsme již řekli, se osvobodil od jha Církve a následně setřásl jařmo univerzální nebo-li kosmopolitní morálky křesťanského náboženství, ale dosud není proniknut humanistickou myšlenkou a etikou - což nemůže učinit bez toho, že by zničil sám sebe, neboť ve své osamoceně stojící neutrální (detached) existenci a izolované koncentraci je Stát příliš úzký na to, aby mohl zahrnout, obsáhnout zájmy a v důsledku toho i mravnost lidskosti jako celek.

Etika ztotožněná se zájmy Státu.

Moderní státy dospěly přesně k tomuto bodu. Křesťanství jim slouží pouze jako zástěrka a fráze, pouze jako prostředek jak obalamutit prosťáčky, neboť cíle, které <tyto státy> sledují, nemají s náboženskými cíly nic společného. A přední státníci naší doby - všichni ti Palmerstonové, Muravjevové, Cavourové, Bismarkové a Napoleonové, by se pořádně nasmáli, kdyby jejich otevřeně hlásané náboženské názory byly brány vážně. Smáli by se ještě více, kdyby jim někdo připisoval humanistické city, úvahy a záměry, s nimiž vždy veřejně nakládali jako s pouhým bláznovstvím. Co potom tvoří jejich morálku? Pouze zájmy Státu. Z tohoto hlediska, které až na velmi málo výjimek vždy bylo hlediskem státníků, silných jedinců všech dob a všech zemí, vše, co instrumentálně slouží zachování, velebení a posilování moci Státu, je dobré - ať už je to z náboženského hlediska jakkoliv svatokrádežné a jakkoliv se to může jevit hnusné ze stanoviska lidské mravnosti - a naopak, cokoliv působí proti zájmům Státu je špatné, i kdyby to bylo v jiných ohledech nejsvětější a lidsky spravedlivá věc. Taková je skutečná morálka a sekulární praxe všech států.

Kolektivní egoismus partikulárních spolků

povznesený do etických kategorií.

Taková též je morálka Státu založeného na teorii společenské smlouvy. Podle tohoto systému dobro a spravedlnost, z toho důvodu, že začínají teprve až společenskou smlouvou, nejsou ve skutečnosti ničím více, než obsahem a konečným účelem této smlouvy - čili společného zájmu a veřejného práva všech jednotlivců, kteří vytvořili tuto smlouvu, s výjimkou těch, kdo zůstali mimo ni. Proto tedy se dobrem v tomto systému míní pouze největší uspokojení kolektivního egoismu nějakého konkrétního a početně omezeného sdružení, které, jsouc založeno na částečném obětování individuálního egoismu každého jednoho ze svých členů, vylučuje ze svého středu jako cizince a přirozené nepřátele drtivou většinu lidského rodu, ať už ta vytváří podobná sdružení nebo ne.

mnoha velkých zločinů - a naprostým pohrdáním čímkoliv, co se dá nazvat čestnost a poctivost.

Psal, vysvětloval a diskutoval o své věci se strašlivou upřímností. A protože v jeho době byla myšlenka jednotného lidstva (the idea of Humanity) naprosto opomíjena, protože myšlenka bratrství - nikoliv lidského, ale náboženského - kterou kázala katolická církev, nebyla, jak tomu je stále, ničím jiným, než úděsnou ironií, která je v každém okamžiku v rozporu s činy Církve samotné; protože v jeho době nikdo nevěřil, že existuje něco takového jako lidská práva - neboť lidé byli považováni za netečnou a nešikovnou masu, za jakýsi druh nahraditelného materiálu pro Stát (cannon-fodder for the State), který má být zdaněn, má mu být vštípena nucená práce a má být držen ve stavu věčné poslušnosti; s ohledem na toto vše Machiavelli dospěl celkem logicky k představě, že Stát je nejvyšším účelem a cílem lidské existence, že se mu musí sloužit za každou cenu, a že protože zájem Státu stojí vysoko nad vším ostatním, neměl by dobrý vlastenec couvnout před žádným zločinem, jestliže tento poslouží Státu.

Machiavelli radí uchylovat se k zločinu, vyžaduje jej a činí jej *sine qua non* politické inteligence stejně jako skutečného patrotismu. Ať už se Stát nazývá monarchií nebo republikou, bude k jeho udržení a k potvrzení jeho triumfu vždy nutný zločin. Tento zločin bude bezpochyby měnit svůj směr a předmět, ale jeho povaha zůstane stejná. Bude vždy násilně vynuceným a trvalým porušením spravedlnosti čestnosti - pro dobro Státu.

V čem se Machiavelli mýlí.

Ano, Machiavelli měl pravdu: nemůžeme o tom pochybovat teď, když máme zkušenost dalších tři a půl století k jeho vlastní zkušenosti navíc. Je to tak, historie nám říká, že zatímco malé státy jsou kvůli své slabosti poctivé a slušné, mocné státy se udržují pouze prostřednictvím zločinu. Ale náš závěr se od Machiavelliho bude radikálně lišit a důvod je velmi prostý: my jsme synové Revoluce a zdědili jsme po ní náboženství lidskosti, které musíme založit na troskách náboženství božskosti. Věříme v práva člověka, v důstojnost a nutnou emancipaci lidského rodu. Věříme v lidskou svobodu a bratrství, založené na lidské spravedlnosti.

Záhada vlastenectví rozluštěna.

Viděli jsme, že vyloučením drtivé většiny lidskosti ze svého středu, jejím umístěním mimo závazky a vzájemné povinnosti morálky, spravedlnosti a práva, Stát popírá lidskost oním ušlechtile znějícím slovem "vlastenectví", a vynucuje na všech svých poddaných nespravedlnost a krutost jako jejich nejvyšší povinnost.

Počáteční špatnost člověka - teoretická premisa Státu.

Každý Stát, stejně jako každá teologie, předpokládá, že člověk je ze své podstaty zkažený a špatný. Ve Státě, který budeme nyní zkoumat, začíná dobro, jak jsem již viděli, uzavřením společenské smlouvy a je tudíž jediným výsledkem této smlouvy - jejím vlastním obsahem. Není výsledkem svobody. Naopak, dokud lidé zůstávají izolováni ve své absolutní individualitě a užívají si svou přirozenou svobodu,

Vlastenectví je v rozporu s mravností obyčejného člověka.

Toto křiklavé popření lidskosti, které tvoří samotnou podstatu Státu, je z hlediska druhého zmíněného nejvyšší povinností a největší ctností: jmenuje se to vlastenectví a tvoří to transcendentní morálku Státu. Nazýváme je zde transcendentní morálkou, protože obyčejně transcenduje (překračuje, pozn. překl.) úroveň lidské morálky a spravedlnosti, ať osobní nebo společné, a tím je často kuse popírá. Tudíž například urážet někoho, utlačovat jej, okrádat, plenit, vraždit, nebo zotročovat bližního podle běžné lidské morálky znamená spáchat závažný zločin.

Naopak ve veřejném životě z hlediska vlastenectví, když je tak konáno pro větší slávu Státu, aby byla zachována nebo rozšířena jeho moc, se toto vše stává povinností a ctností. A tato povinnost, tato ctnost, jsou pro každého občana-vlastence závazné. Od každého se očekává, že bude plnit tyto povinnosti nejen pokud jde o cizince, ale i pokud jde o jeho spoluobčany, členy a poddané téhož Státu, kdykoliv to státní zájem od něj vyžaduje.

Nejvyšší zákon Státu.

Nejvyšším zákonem Státu je jeho sebezachování za jakoukoliv cenu. A protože všechny státy od doby, kdy začaly existovat na zemi, jsou odsouzeny k neustálému boji - boji proti svým vlastním obyvatelům, které potlačují a ničí, boji proti všem zahraničním státům, z nichž každý může být silný pouze tehdy, jestliže zbylí jsou slabí - a protože státy se nemohou postavit v tomto boji, jestliže neustále nepokračují v zvyšování a rozšiřování své moci nad svými vlastními poddanými stejně jako nad sousedními státy - plyne z toho, že nejvyšším zákonem Státu je zvyšování jeho moci na úkor vnitřní (tj. domácí) svobody a vnější (zahraniční, světové) spravedlnosti.

*Stát má za cíl nahradit lidstvo**.*

Taková je ve své drsné skutečnosti jediná morálka, jediný účel Státu. Uctívá samotného Boha pouze proto, že je svým vlastním výhradním Bohem, potvrzením své moci a toho, čemu on sám říká své právo, čili právo existovat za každou cenu a vždy expandovat na úkor jiných Států. Cokoliv slouží prosazování tohoto cíle, je hodnotné, legitimní a ctnostné. Cokoliv tomu škodí, je zločinné. Morálka Státu tedy je zvráceným opakem lidské spravedlnosti a lidské mravnosti.

Tato transcendentní, nad-lidská a tudíž proti-lidská morálka Států není jen výsledkem zkaženosti lidí, kteří mají za povinnost vykonávání funkcí ve Státě. Dalo by se oprávněněji říci, že zkaženost lidí je přirozeným a nutným důsledkem ustavení Státu. Tato morálka je pouze rozvinutím fundamentálního principu Státu, nevyhnutelného vyjádření jeho inherentní nutnosti. Stát není ničím jiným než popřením lidskosti; je omezeným kolektivem, který má za cíl nahradit lidstvo a který se chce vnutit tomuto jako nejvyšší účel a cíl, zatímco vše ostatní se tomu má podřídit a sloužit.

Idea lidstva, ve starých časech nepřítomná, se v našem současném životě stala mocnou silou.

To bylo přirozené a snadno pochopitelné ve starověku, kdy sama myšlenka jednoty lidstva nebyla známá, a kdy každý národ uctíval své výlučně národní bohy, kteří mu dávali právo na život a smrt nad všemi ostatními národy. Lidské právo existovalo pouze ve vztahu k občanům Státu. Cokoliv zůstalo mimo Stát, bylo předurčeno k drancování, masakrům a zotročení.

Teď se to však změnilo. Myšlenka jednoty lidstva se stává v civilizovaném světě stále větší a větší silou a díky expanzi a zvyšující se rychlosti prostředků komunikace a rovněž díky vlivu, stále ještě spíše materiálního než mravního, civilizace na barbarské národy, začíná tato myšlenka o lidstvu jako celku ovládat dokonce i mysli necivilizovaných národů. Tato idea je neviditelnou silou našeho století, s níž mocnosti přítomnosti - Státy - musejí počítat. Nemohou jí postoupit svou vlastní svobodnou vůli, protože takové odevzdání z jejich strany by se rovnalo sebevraždě, neboť vítězství lidstva lze uskutečnit pouze zničením Států. Ale Státy nemohou již dále tuto myšlenku popírat, ani proti ní otevřeně protestovat, neboť nyní je již příliš silná a mohla by je nakonec zničit.

Stát musí uznat svým vlastním pokryteckým způsobem mocný cit lidskosti.

Tváří tvář této netradiční alternativě zbývá jediné východisko a to je pokrytectví. Státy uctívají vnějškově tuto myšlenku lidskosti; mluví a zjevně konají pouze v jejím jménu; ale porušují ji každý den. Toto bychom však neměli Státům upírat. Nemohou konat jinak, neboť se dostali do takové pozice, že se mohou udržet jen lhaním. To je jediným úkolem diplomacie.

Co tedy vidíme? Pokaždé, když nějaký Stát chce vyhlásit válku jinému Státu, začne tím, že vydá prohlášení adresované nejen svým vlastním poddaným, ale celému světu. V tomto prohlášení vyhlašuje, že právo a spravedlnost jsou na jeho straně, a úporně se snaží dokázat, že je k tomuto hnán pouze láskou k míru a lidskosti a že, naplněn ušlechtilými a mírumilovnými city, dlouhou dobu potichu trpěl, dokud hromadící se nespravedlnost jeho nepřítele nedonutila jej tasit meč. Zároveň přísahá, že pohrdaje vší materiální kořistí a nechtíc žádné zvětšení svého území učiní konec této válce jakmile bude znovu zjednána spravedlnost. A jeho protivník odpovídá podobným prohlášením, v němž přirozeně právo, spravedlnost, lidskost a všechny ušlechtilé city se nacházejí na jeho straně.

Tato vzájemně si oponující prohlášení jsou napsána se stejnou výřečností, dýchá z nich totéž spravedlivé rozhořčení, a prvé je stejně tak upřímné, jako druhé, čili obě jsou rovnocenně nestydaté ve svém lhaní a mohou jimi být oklamáni pouze blázni. Rozumní lidé, všichni ti, kdo mají za sebou nějakou politickou zkušenost, se ani neobtěžují s čtením takových prohlášení. Naopak se pokoušejí najít způsoby, jak odkrýt zájmy ženoucí oba protivníky do této dané války, a zvážit odpovídající sílu každého jednoho z nich, aby mohli hádat výsledek zápasu. Což je jen důkazem toho, že o morální témata v takových válkách nejde.

Cenou za existenci Státu je ustavičná válka.

Práva národů stejně jako smlouvy upravující vztahy mezi státy, postrádají jakoukoliv morální sankci. V každé určité historické epoše jsou materiálním vyjádřením rovnováhy plynoucí ze vzájemného antagonismu mezi státy. Dokud existují státy, nebude mír. Budou jen více či méně prodlužované přestávky, příměří ustavičně uzavíraná útočnými státy; ale jakmile se Stát cítí dostatečně silný k tomu, aby zničil tuto rovnováhu ke své výhodě, vždycky to udělá. Dějiny lidskosti tento fakt plně podporují.

Zločiny jsou morálním klimatem států.

Toto vysvětluje, proč od té doby, co začala historie, čili od té doby, kdy vznikly Státy, svět politiky vždy byl a stále ještě je jevištěm nejvyššího darebáctví a nepřekonané loupeživosti - loupeživosti a lumpárny, které jsou vysoce ctěné, neboť jsou nařizovány vlastenectvím, transcendentní morálkou a nejvyšším zájmem Státu. To vysvětluje, proč veškerá historie starověkých a moderních Států není ničím více než sérií odporných zločinů; proč současní a minulí králové a ministři všech dob a zemí - politici, diplomaté, byrokraté a válečníci - posuzováno z hlediska prosté mravnosti a lidské spravedlnosti zasluhují tisíckrát šibenici a nucené práce

Neboť neexistuje teror, krutost, svatokrádež, křivá přísaha, podvod, nechvalně známé jednání, cynická krádež, nestydatá loupež nebo sprostá zrada, která by nebyla už spáchána a stále je denně páchána představiteli Státu, aby nebyla jinak omlouvána než touto elastickou, občas tak příhodnou a strašlivou frází "zájem státu" (Reason of State). Vskutku strašlivá fráze! Neboť zkazila a znectila více lidí v oficiálních kruzích a ve vládnoucích třídách společnosti než samotné křesťanství. Jakmile je pronesena, všechno umlká a padá mimo dohled: počestnost, čest, spravedlnost, právo, sama slitovnost mizí a s ní logika a zdravý rozum; černá se stává bílou a bílá černou; hrůznost se stává humánní, a nejstrašnější hrdelní zločiny a nejzvířečtější zločiny vůbec se stávají záslužnými skutky.

Zločin - privilegium Státu.

Co je dovoleno Státu, je jednotlivci zakázáno. Tak zní morální maxima všech vlád. Vyřknul ji Machiavelli a dějiny stejně jako praxe všech současných vlád tento jeho názor potvrzují. Zločin je nezbytnou podmínkou samotné existence Státu a tudíž vytváří jeho exkluzivní monopol, z čehož plyne, že jednotlivec, jenž se odváží spáchat nějaký zločin, je vinen ve dvojím smyslu toho slova: zaprvé, provinil se vůči lidskému svědomí, a především se provinil vůči Státu tím, že si neoprávněně přisvojil jedno z jeho nejdražších privilegií.

Morálka Státu podle Machiavelliho.

Velký italský politický filosof Machiavelli byl prvním, kdo proslavil toto slovní spojení (příčina Státu), nebo přinejmenším mu dal jeho skutečný význam a nesmírnou oblíbenost, které se od té doby těší ve vládních kruzích. Jako realistický a pozitivistický*** myslitel, jímž byl, postupně pochopil - a byl v tomto ohledu první - že velké a mocné státy mohly být založeny a udržovány jen pomocí zločinu - pomocí

Morálka se rozsahem kryje s hranicemi konkrétních států.

Existence jednotlivého omezeného Státu, nutně předpokládaná existence, jestliže je nutná, provokuje vznik dalších Států, neboť je celkem přirozené, že ti jednotlivci, kteří se ocitnou mimo tento Stát a kteří jsou jím ohrožováni na své existenci a svobodě, by se měli následovně spolčit proti němu. Zde se tedy lidskost rozpadá do neurčitého počtu Států, které jsou si vzájemně cizí, nepřátelské a představují jeden pro druhého hrozbu.

Neexistuje mezi nimi žádné společné právo, a žádná společenská smlouva, neboť kdyby taková smlouva a právo existovaly, tyto nejrůznější Státy by přestaly být jeden vůči druhému absolutně nezávislé a staly by se federativními členy jednoho Superstátu (one great State). Jestliže tento Superstát nebude obsahovat lidstvo jako celek, bude mít nutně proti sobě nepřátelství jiných Superstátů, také vnitřně uspořádaných jako federace. A tak válka vždycky bude nejvyšším zákonem a inherentní nutností samotné existence lidstva.

Vzájemné vztahy mezi státy ovládá zákon džungle.

Každý stát, ať je federativní nebo nefederativní povahy, musí pod hrozbou vyloženého zničení usilovat o to, aby se stal nejmocnějším ze všech. Musí pohlcovat ostatní, aby sám nebyl pohlcen, dobývat, aby sám nebyl dobyt, zotročovat, aby nebyl zotročen on sám - neboť dvě podobné a zároveň si cizí mocnosti nemohou koexistovat bez toho, aby jedna nezničila druhou.

Univerzální solidarita lidstva ničena Státem.

Nuže stát je nejkřiklavějším popřením, nejcyničtějším a nejúplnějším popřením lidskosti. Rozervává na kusy univerzální solidaritu všech lidí na Zemi a některé z nich sjednocuje jen proto, aby mohl ničit, dobývat a zotročovat zbývající lidstvo. Bere pod svou ochranu pouze své vlastní občany a uznává lidská práva, lidstvo, a civilizaci pouze uvnitř svých hranic. A protože neuznává žádné právo vně svých hranic, docela logicky si uzurpoval právo zacházet s tou nejkrvavější nelidskostí se vším zahraničním obyvatelstvem, které může plenit, hubit nebo podřizovat své vůli. Jestliže jim ukazuje na odiv štědrost nebo lidskost, nedělá to v žádném případě z nějakého smyslu pro povinnost a to proto, že nemá žádnou povinnost než vůči sobě, a vůči těm ze svých příslušníků, kteří jej vytvořili aktem svobodné dohody, kdo jej dále vytvářejí na těchže svobodných základech, nebo, jak tomu bývá po dlouhé době, se stali jeho poddanými.

Protože mezinárodní právo neexistuje, a protože nikdy nemůže existovat vážným a skutečným způsobem bez toho, že by byly podminovány samotné základy principu absolutní suverenity Státu, nemůže Stát mít žádné povinnosti vůči cizímu obyvatelstvu. Jestliže pak zachází s podrobeným národem humánně, jestliže tedy jej úplně neplení a nehubí a neredukuje jej na poslední stupeň otroctví, dělá to možná kvůli tomu, že prozíravě zvážil své politické zájmy, nebo dokonce z čiré ušlechtilosti, ale nikdy z povinnosti -neboť má absolutní právo nakládat s takovým <podrobeným> národem jakýmkoliv způsobem, který uzná za vhodný.

neuznávajíce žádná omezení této svobody kromě těch určených fakticky ale nikoliv právem, následují jediný zákon - zákon přirozeného egoismu.

Urážejí se, špatně se sebou nakládají, okrádají se, vraždí a požírají jeden druhého, každý podle míry své inteligence, své prohnanosti a svých materiálních sil, tak jako to nyní činí Státy. Z toho důvodu lidská svoboda vytváří ne dobro, ale zlo, neboť člověk je zlý do přírody. Jak se stal zlým? Vysvětlit to je úkolem ideologie. Skutečností je, že Stát, když začal existovat, nalezl člověka už v tomto stavu a stanovil si sám pro sebe úkol úkol učinit jej dobrým; čili přeměnit přirozeného člověka na občana.

K tomu by se dalo říci, že protože Stát je výsledkem smlouvy svobodně uzavřené lidmi a protože dobro je výtvorem Státu, plyne z toho, že je výsledkem svobody. Avšak toto by byl vysloveně chybný závěr. Stát, dokonce i podle této teorie, není výsledkem svobody, ale přesně naopak, výsledkem dobrovolného popření a obětování svobody. Lidé v přirozeném stavu, naprosto svobodní z hlediska práva, ale ve skutečnosti vystaveni všem nebezpečím, které v každém okamžiku jejich životů ohrožují jejich bezpečnost, aby zajistili a zabezpečili to druhé, obětují, zříkají se většího nebo menšího podílu své svobody a protože když ji obětují kvůli své bezpečnosti, vzhledem k tomu, že se stávají občany, stávají se rovněž otroky Státu. Tudíž máme právo tvrdit, že z hlediska Státu dobro povstává nikoliv ze svobody, ale přesně naopak, z popření svobody.

Teologie a politika.

Není to pozoruhodné, tato podobnost mezi teologií (vědou Církve) a politikou (teorií Státu), toto sbližování dvou zjevně protichůdných řádů myšlení a faktů z jednoho a téhož přesvědčení: totiž přesvědčení o nutnosti obětování lidské svobody proto, aby se z lidí staly mravní bytosti a byli přeměněni na svaté, podle některých, a ctnostné občany, podle jiných? Pokud jde o nás, jsme tím stěží překvapeni, neboť jsme přesvědčeni o tom, že politika a teologie jsou obě těsně spjaty, neboť vyrůstají ze stejného počátku a sledují týž cíl, i když mají dvě různá jména. Jsme přesvědčeni, že každý Stát je pozmeksou Církví, přesně tak, jako každá Církev se svým Nebem, bydlištěm požehnaných (var.: radostných) a nesmrtelných bohů - není nic jiného než nebeský Stát.

Podobnost etických premis teologie a politiky.

Stát tedy, stejně jako Církev, začíná s fundamentálním předpokladem, že všichni lidé jsou v podstatě špatní a že když jsou ponecháni své přirozené svobodě, roztrhají se navzájem na kusy a ukáží představení nejstrašnější anarchie, v níž nejsilnější budou zabíjet nebo vykořisťovat slabší. A není toto přesně opakem toho, co se právě děje v našich příkladných Státech?

Podobně Stát předpokládá jako princip následující zásadu: aby se ustavil veřejný pořádek, je nutné mít nadřazenou autoritu; pro to, aby bylo možné vést lidi a potlačovat jejich špatné vášně, je nutné mít vůdce, a rovněž lidi držet na úzdě, ale tato autorita musí být zaručená v člověku geniálně ctnostném, zákonodárce svého lidu, jako byli Mojžíš, Lýkurgos nebo Solón - a takový vůdce a taková uzda bude zahrnovat moudrost a represivní moc Státu.

NEMORÁLNOST STÁTU

Etika: morálka Státu

Teorie společenské smlouvy.

Člověk je nejenom nejvíce individuální bytostí na Zemi - je také bytostí nejvíce společenskou. Jean Jacques Rousseau se velice mýlil, když předpokládal, že primitivní společnost byla zřízena svobodnou smlouvou mezi divochy. Ale Rousseau nebyl jediný, kdo obhajoval tento pohled na věc. Většina právníků a moderních myslitelů, ať už kantovské školy nebo jiných individualistických a liberálních škol, kteří nepřijímají teologickou představu společnosti jako založené na božím zákoně, ani představu hegelovské školy - o společnosti jako více méně mystickém uskutečňování objektivní morálky - ani primitivní zvířecí společnost naturalistické školy- berou *nolens volens* z nedostatku jakéhokoliv jiného základu za své východisko tichou smlouvu.

Tichou smlouvu! Čili beze slov a tudíž bezmyšlenkovitou a vůli postrádající smlouvu: jaký to odporný nesmysl! Absurdní smyšlenka, a co víc, smyšlenka zkažená, zlá! Nedůstojný švindl! Neboť to předpokládá, že zatímco jsem byl ve stavu neschopném vyjádřit svou vůli, myslet, mluvit, zavázal jsem sebe a všechny své potomky -pouze tím, že jsem ze sebe nechal udělat oběť bez jakéhokoliv vznesení protestu - k věčnému otroctví.

Nedostatek mravní soudnosti ve stavu předcházejícím původní společenskou smlouvu.

Z hlediska systému, který zde zkoumáme, neexistovalo rozlišení dobra a zla před uzavřením společenské smlouvy. Do té doby setrvával každý jednotlivec izolovaně ve své svobodě čili ve svém absolutním právu a nestaral se vůbec o svobodu ostatních kromě takových případů, kdy to bylo nutné kvůli jeho slabosti nebo relativní síle - jinými slovy, z jeho vlastní prozíravosti a zájmu. Tehdy byl, podle téže teorie, nejvyšším zákonem egoismus, jediné existující právo. Dobro se určovalo podle úspěchu, zlo podle neúspěchu, a spravedlnost byla jednoduše posvěcením této skvělé skutečnosti, jakkoli strašné, kruté nebo neblaze proslulé to může být - jako je tomu pravidlem v politické morálce, která nyní převažuje v Evropě.

Společenská smlouva jako kritérium dobra a zla.

Rozlišování dobra a zla podle tohoto systému začalo teprve uzavřením společenské smlouvy. Všechno to, co bylo uznáno za konstitutivní pro obecný zájem, bylo prohlášeno za dobré, a vše tomu opačné za zlé. Členové společnosti, kteří vstoupili do tohoto pevného celku, poté, co se stali občany, poté, co se zavázali k plnění závažných povinností, osvojili si takto povinnost podřazovat své soukromé zájmy společnému prospěchu, nedělitelnému zájmu všech. Rovněž oddělili svá individuální práva od práv veřejných, jejichž jediný představitel -Stát byl tímto obdařen mocí potlačovat všechny vzpoury individuálního egoismu, maje však za povinnost chránit každého ze svých příslušníků při výkonu jeho práv potud, pokud nepůjdou proti obecným právům daného společenství.

Vzpoura proti Státu.

Vzpoura proti Státu je mnohem snadnější, protože v samotné přirozenosti Státu existuje něco, co rebelii přímo provokuje. Stát je autorita, je to síla, okázale projevovaná Moc a poblázněnost Mocí. Nesnaží se vetřít se do přízně, naklonit si někoho, nadchnout. Pokaždé, když zasahuje, činí tak s obzvláštní nevolí. Neboť ze své vlastní podstaty neumí přesvědčovat, ale musí si vynucovat a užívat sílu. Jakkoliv úporně se může pokoušet o zamaskování své povahy, zůstane vždy zákonem dovoleným znásilňovatelem lidské vůle a trvalým popřením lidské svobody.

Mravnost předpokládá svobodu.

A i když Stát nařídí něco dobrého, obrátí to vniveč a zkazí to přesně proto, že to přijde v podobě rozkazu, protože každý rozkaz vyvolává a podněcuje legitimní revoltu svobody, a rovněž proto, že z hlediska skutečné mavnosti, lidské a božské mravnosti, dobro konané z příkazu odněkud shora přestává být dobrem a tím se stává zlem. Svoboda, mravnost a lidská důstojnost člověka sestávají právě z toho, že člověk koná dobro ne proto, že je mu to nařízeno, ale protože je zamýšlí, chce a miluje.

POZNÁMKY K PŘEKLADU

* pozn. překladatele: píšu Stát s velkým počátečním písmenem, abych tak zdůraznil, že MB zde hovoří abstraktně: o panské instituci, o jakémsi hobbesovském Leviathanu, jenž vládne nad životem jednotlivých lidí, které si podřídil. Psáno malým počátečním písmenem by tento význam daného slova "stát" nepůsobil tak sugestivně jako v intencích M.B., resp. anglického překladu textu (proto píšu s malým s tam, kde se mluví ne o instituci, ale o konkrétních historických státech).

** pozn. přkl. - slovo "Humanity" v orig. angl. textu znamená 1. lidskost 2.lidstvo, tj. v daném paragrafu lze rozumět obojímu dohromady, kdy MB. říká, že "Stát je popřením lidskosti", tak tomu lze rozumět i tak, že umělým dělením lidí na státy popírá i celistvost, jednotu lidstva, takže popírá i je.

*** pozn. přkl. - orig. "positive" - zde znamená "positivistický" - asi ve smyslu jako u slov. spojení "positive law" (právo, které právě platí v přítomnosti) - co je, to je, a tak je to nejlepší (ovšem např. Popperova kritika Hegela je v tomto směru poněkud mdlá, protože Hegel, jak jej obhajuje už Engels, netvrdil, že vše, co je, je správné - "rozumné", ale jen to, co je ospravedlněné vývojem, je i rozumné, tj. věci, které už se přežily a přitom existují dále v novém stádiu, nejsou už ospravedlněny vývojem, nejsou rozumné)